zwijsen

klankwoorden

Wat moet je doen?

1. Zeg het woord in je hoofd.
2. Hak het woord in klanken.
3. Schrijf de letters bij de klanken, in de goede volgorde.
4. Controleer het woord.

regelwoorden

Wat moet je doen?

1. Zeg het woord in je hoofd.
2. Past er een regel bij? Een regel gaat vóór.
3. Pas de regel toe. Schrijf het woord op.
4. Controleer het woord.

ontkoudwoorden

Wat moet je doen?

1. Zeg het woord in je hoofd.
2. Hoort bij iedere klank een vaste letter? Nee? Hoort er een regel bij dit woord? Nee?
3. Dan is het een ontkoudwoord. Weet je nog hoe je dat schrijft? Schrijf het woord op.
4. Controleer het woord.

werkwoorden

Wat moet je doen?

1. Bedenk: bij welk hele werkwoord hoort het woord?
2. Is het een persoonsvorm van dat werkwoord? Werkwoorden hebben (in de tt) drie verschillende persoonsvormen.
3. Is het geen persoonsvorm, maar een andere vorm? Dan gelden de gewone spellingregels.
4. Controleer het woord.

ISBN 978-90-487-1712-5
9 789048 717125

1e druk, © Uitgeverij Zwijsen B.V., Tilburg, auteur: Paul Stapel, illustraties: Mieke Driessen en Paula Gerritsen

K0

groep 6

De klankwoorden op deze bladzijdes heb je eerder geleerd in groep 4 en 5.
Ze staan nu niet meer op aparte uitlegkaarten.

drie medeklinkers achter elkaar

K1

het strand
sprinten
splitsen

de barst
de kunst
de tandarts
het grootst
de helft
de tekst
de markt

woorden met sch en schr

K2

de schade
het schild
schommelen
schaatsen
beschermen

ik schrijf
schrikken
het schriftje
de schreeuw
de schroeven

woorden met kleefletters (met l)

K8

ik volg
de melk
de wolk
welk
de film
de zalm
ik help
de tulp
de golf
twaalf

woorden met kleefletters (met r)

K8

de berg
ik zorg
de jurk
het werk
de arm
het scherm
het dorp
scherp
ik durf
de verf

woorden met aai, oei en ooi

K4

de haai
draaien
het waait
een saaie film

ik roei
groeien
de koeien

de kooi
gooien
de mooie dag
de ooievaar

woorden met eer, eur en oor

K7

de peer
ik leer
kamperen

de deur
de bekeuring
gebeuren

het oor
het woord
de toren
bevroren

woorden met eeuw, ieuw en uw

K9

de leeuw
sneeuwen
eeuwig

nieuw
nieuwer
benieuwd

ik duw
uw jas
de zenuwen
afschuwelijk

K3

groep 6

woorden met **ng** en **nk**

Bij de klanken /ng/ en /ngk/ horen allebei twee letters: ng en nk.
Je schrijft nooit ngk achter elkaar, dat wordt altijd nk.

Hoor je aan het eind van de klankgroep ng of nk?
Denk dan niet aan open en gesloten lettergrepen.
Schrijf gewoon wat je hoort.

Verkleinwoorden van sommige woorden op ~ng worden gemaakt met ~etje: *slangetje*, *ringetje*.
Woorden met het vaste stukje ~ing hebben een verkleinwoord op ~inkje: *woninkje*, *leidinkje*, *puddinkje*, *kettinkje*.

Onthoud: zingen van *muziek*: ng zinken van *boten*: nk
dringen van *drukte*: ng drinken van *water*: nk

bang

de bank

woorden met **ng**

de vingers
enge films
lange haren
de lengte
het springtouw
de lieveling
de jongen
het jongetje
het slangetje
het ringetje

zingen
de zanger
de zangeres
de koning
de koningin
de hengel
het hengsel
de angst
de opbrengst
jongste

woorden met **nk**

links
zinken
de boot zonk
de inkt
bedanken
de frisdrank
het plankje
het kettinkje
het puddinkje
het woninkje

de enkel
de klinker
de sprinkhaan
hinkelen
onderdanks
de wenkbrauw
het anker
de jonkvrouw
een flinke klap
de donkere dag

K6

groep 6

vaste stukjes vooraan: on~, ont~, ge~, be~, ver~ en her~

De stukjes ge~, be~ en ver~ zijn *vaste stukjes*.
Die schrijf je altijd hetzelfde.
De e in de stukjes ge, be en ver is een stomme e.

Ook on~ en ont~ zijn vaste stukjes.
Het stukje on~ betekent *niet*: *ongewoon* = niet gewoon, *oneven* = niet even.
Je kent het ook uit woorden als: *ongeluk*, *onweer*, *onkruid*, *onzin*.
Het stukje ont~ bestaat ook. Denk daarbij *niet* aan de betekenis van on~!

Het vaste stukje her~ betekent: *opnieuw*, *nog een keer*.
Die betekenis zit ook in *herkennen*, *herhalen*, *herinneren*, *herstellen*.

Ook aller~ en super~ zijn vaste stukjes: *allereerste*, *allerbeste*, *allerliefste*; *superslim*, *supersnel*, *superlijm*, *supermarkt*.

1 3 5 7 9
11 13 15
17 19
oneven

ontbijten

het gebak

woorden met on~

oneven
onnodig
onmogelijk
onvriendelijk
onveilig
onbelangrijk
ongerust

woorden met ont~

ontbijten
ontvangen
ontdekken
ontmoeten
ontploffen
ontbreken
ontsnappen

woorden met ge~

het gebak
het getal
het gewicht
het geduld
de gewoonte
geweldig
gevaarlijk

woorden met be~

bestellen
berekenen
beschermen
beneden
benieuwd
bereikbaar
de bekeuring

woorden met ver~

vertellen
verstandig
verlegen
verstoppertje
het verschil
de vergissing
de vergadering

woorden met her~

herhalen
herkennen
herstellen
herdenken
herkauwen
hervatten
zich herinneren

K10-a

groep 6

vaste stukjes achteraan: ~ig(e) en ~lijk(e)

Je hoort /ig/ of /ug/ aan het eind van een woord, je schrijft ig: *aardig*.
Je hoort /luk/ aan het eind van een woord, je schrijft lijk: *eerlijk*.
De stukjes ~ig en ~lijk zijn *vaste stukjes*. Die schrijf je altijd hetzelfde.

De klemtoon valt *niet* op het stukje ig of lijk.
Daarom klinken de i en de ij in die stukjes als /u/ (net als een stomme e).
Er bestaan ook woorden met ug en luk: *rug*, *vlug*, *brug*, *terug*; *geluk*, *mislukt*.
Bij die woorden valt de klemtoon *wel* op de stukjes ug en luk.

Maak je woorden op ~ig of ~lijk langer, dan komt er alleen een e achter:
aardige, *eerlijke*.

In sommige woorden staat voor lijk een stomme e. Na een stomme e schrijf je geen dubbele medeklinker. In het stukje ~elijk schrijf je maar één l: *duidelijk*.

jarig

gevaarlijk

woorden op ~ig

jarig
stevig
nodig
vochtig
driftig
gierig
nuttig

toevallig
hongerig
gelukkig
voorzichtig
nieuwsgierig

twintig
dertig

woorden op ~lijk

gevaarlijk
vrolijk
lelijk
moeilijk
eigenlijk
eindelijk
niet kwalijk nemen

makkelijk
duidelijk
hartelijk
hopelijk
vriendelijk
mogelijk

woorden op ~ige of ~lijke

een prettige dag
een deftige dame
een zonnige ochtend
een rommelige kamer
een prachtige jurk
de enige keer
de vorige week

een moeilijke puzzel
een gevaarlijke bocht
een heerlijke taart
vrolijke gezichten
een makkelijke opdracht
een vriendelijke man
een feestelijke dag

K10-b

groep 6

vaste stukjes achteraan: ~ing, ~sel, ~te en ~heid

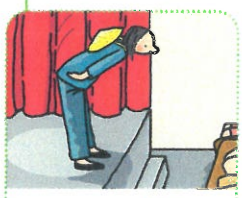
Net als bijvoorbeeld ~er en ~aar zijn ~ing, ~sel, ~te en ~heid *vaste stukjes*.

De meeste woorden op ~ing zijn gemaakt van werkwoorden:
buigen – buiging, opruimen – opruiming, verrassen – verrassing.
Onthoud: het woord *verrassing* schrijf je met twee keer r en twee keer s.

Ook veel woorden op ~sel zijn van werkwoorden gemaakt:
mengen – mengsel, raden – raadsel, voeden – voedsel, plakken – plaksel.

De meeste woorden op ~te en ~heid zijn gemaakt van een bijvoeglijk naamwoord:
ziek – ziekte; warm – warmte; veilig – veiligheid, gezellig – gezelligheid.

Veel woorden op ~te hebben te maken met meten en ruimte:
hoog – hoogte, vlak – vlakte, diep – diepte, lang – lengte.
Let op de spelling van deze woorden: *groot – de grootte, breed – de breedte.*

de buiging

woorden op ~ing

de vergissing
de beslissing
de oefening
de uitvinding
de verrassing
de opleiding
de beweging
de verpakking

woorden op ~te

de lengte
de grootte
de breedte
de hitte
de ruimte
de ziekte
de geboorte
de belofte

woorden op ~sel

het zaagsel
het hengsel
het kapsel
een deksel
het mengsel
het raadsel
het voedsel
het knipsel

woorden op ~heid

de wijsheid
de waarheid
de zekerheid
de veiligheid
de gezondheid
de verlegenheid
de boosheid
de oudheid

de loodgieter
de toeschouwer
de tegenstander

de zwemster
de toneelspeelster

de tekenaar
de kunstenaar
de eigenaar

de acteur
de directeur

de toerist
de gitarist

de kruidenier
de koetsier

K10-c

groep 6

vaste stukjes achteraan: ~atie, ~itie en ~tie

De stukjes ~atie, ~itie en ~tie zijn *vaste stukjes* in woorden als *prestatie*, *politie* en *vakantie*.
In die woorden spreek je de t van ~tie niet uit als /t/, maar als /ts/ of /s/.

De meeste woorden op ~atie zijn gemaakt van werkwoorden op ~eren:
presteren – prestatie, *combineren – combinatie*, *opereren – operatie*.

Van het vaste stukje ~itie schrijf je de eerste klank /ie/ als i, de tweede als ie:
politie, *conditie*, *notitie*.

Voor het stukje ~tie staat soms een c. In die woorden spreek je de letters ct uit als /ks/: *actie*, *redactie*, *selectie*.

Het meervoud van al deze woorden met ~atie, ~itie en ~tie schrijf je met ~s.
Bij de uitspraak is geen verwarring mogelijk, dus schrijf je niet 's, maar s:
prestaties, *notities*, *vakanties*.

de politie

woorden op ~atie

de prestatie
de operatie
de reparatie
de informatie
de presentatie
de imitatie
de situatie
de illustratie
de combinatie
de demonstratie
de organisatie
de sensatie
de variatie
de communicatie
de publicatie

woorden op ~itie

de politie
de positie
de notitie
de expeditie
de auditie
de conditie
de traditie

woorden op ~tie

de vakantie
de garantie
de advertentie
de assistentie
attentie!
de portie

de actie
de reactie
de redactie
de selectie
de correctie
de inspectie
de productie

R1

groep 6

woorden op ~d en ~t

Eindigt een woord op de klank /t/?
Maak het woord langer. Dan weet je of je d of t schrijft.

honden, dus: *hond* — *kranten*, dus: *krant*
koude, dus: *koud* — *stoute*, dus: *stout*
raden, dus: *het raadsel* — *kosten*, dus: *kostbaar*

De d of de t blijft staan als je het woord langer maakt.

de vriend – het vriendje — *de boot – het bootje*
de voet – de voetbal — *de hand – de handschoen*

Onthoud: hard van *rennen* en *geluid*: ~d — hart van *je lichaam*: ~t
nood van *nodig*: ~d — noot van *noten*: ~t

Is een woord op /t/ de hij-vorm van een werkwoord (tegenwoordige tijd)?
Dan mag je het woord *niet* langer maken.
De hij-vorm schrijf je altijd als ik-vorm + t: *hij wandelt*, *zij kleurt*, *de man roeit*.

de hond

de boot

je hoort /t/, je schrijft d

de hond
de naald
de jeugd
het beeld
hard klinken

het hondje
het vriendje

het beeldscherm
de hoofdstad

Nederlands
tweedehands

de ochtend
de avond
spannend
het verstand
kwaad

het beeldje
het draadje

de handdoek
de nooduitgang

steeds
de gids

je hoort /t/, je schrijft t

de boot
de voet
de kwast
de post
het hart

het bootje
het feestje

de postzegel
de voetbal

de tandarts
de koorts

de plant
de sport
de staart
de schat
zwart

het gedichtje
de nootjes

de schatkist
de sporttas

niets
plotseling

R2

groep 6

verkleinwoorden

De meeste verkleinwoorden maak je door ~je of ~tje achter het woord te zetten:
de tas – het tasje, de kraan – het kraantje.
Eindigt het woord op ~d of ~t? Daar komt alleen ~je achter:
de vriend – het vriendje, de kast – het kastje.

Veel woorden met een korte klinker hebben een verkleinwoord op ~etje:
de pan – het pannetje, de bril – het brilletje, de zon – het zonnetje.

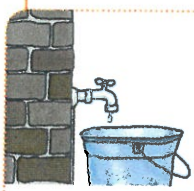
Sommige woorden op ~m hebben een verkleinwoord op ~pje:
het raam – het raampje, de boom – het boompje.

Eindigt een woord op ~a, ~i, ~o, ~u of ~ee?
Dan eindigt het verkleinwoord op ~aatje, ~ietje, ~ootje, ~uutje of ~eetje:
la – laatje, taxi – taxietje, auto – autootje, paraplu – parapluutje, idee – ideetje.

Veel woorden op het vaste stukje ~ing hebben een verkleinwoord op ~kje:
de woning – het woninkje, de ketting – het kettinkje.

het handje

het kraantje

verkleinwoorden op ~je

het huisje
het zakdoekje
het feestje
het korstje
het hondje
het potloodje
het stadje
het armbandje

verkleinwoorden op ~tje

het kraantje
het sleuteltje
het verhaaltje
het gordijntje
het papiertje
het kiezelsteentje
het scheurtje
het knietje

het slaatje
het kiwietje
het parapluutje
het ideetje
de autootjes

verkleinwoorden op ~etje

het karretje
het stemmetje
het kammetje
het mannetje
het brilletje
het zinnetje
het sterretje
de spulletjes
het slangetje
het dingetje
het tongetje
het ringetje
het jongetje

verkleinwoorden op ~pje

het raampje
het riempje
het duimpje
het filmpje
het rijmpje
het armpje
het kraampje
het schermpje
het geheimpje
het probleempje
het bezempje
het kauwgompje
het boterbloempje

verkleinwoorden op ~kje

het kettinkje
het woninkje
het puddinkje
het harinkje
het buiginkje

R3

groep 6

samenstellingen

Samenstellingen zijn lange woorden, gemaakt van twee *goede* woorden.
Zo is *voetbal* (*voet* + *bal*) een samenstelling, *handig* (*hand* + ig) niet.
Schrijf je de twee woorddelen van een samenstelling goed?
Dan schrijf je ook de samenstelling goed.

Let op de laatste letter van het eerste woord.
Is dat een d? Dan blijft die d staan: *tijdschrift*, *zandbak*.

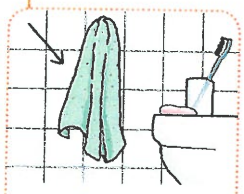
Soms hoor je de laatste letter van het eerste woorddeel niet duidelijk.
Maar die letter schrijf je wel: *postzegel*, *kastdeur*, *hoofdpijn*, *schildpad*.

Kijk naar het woord *handdoek*. De laatste letter van *hand* is een d,
de eerste letter van *doek* ook.

Het eerste woorddeel van een samenstelling kan een voorzetsel zijn:
optellen, *inpakken*, *voorstellen*, *uittrekken*, *achterblijven*, *afwassen*.

de voetbal

de handdoek

samenstellingen

de sneltrein
de tuindeur
het klimrek
de speurtocht
het herfstweer
de zwembroek
de trouwjurk
de strijkplank
de teenslippers

de zakdoek
de kastdeur
de inktvis
de jaszak
de glimlach
de stofzuiger
binnenkort

de feestdag
het nachtkastje
het luchtbed
de postzegel
de schildpad
de lichtstraal
het uitzicht
de tekstschrijver
de kerstvakantie

de boottocht
de loopplank
het rolluik
de sporttas
de tennisschoen
achttien
de handdoek

de windmolen
de tandarts
de handtekening
het beeldscherm
het stadhuis
het tijdschrift
het kladblok
de aardbeving
de zandbank

opvangen
instappen
uittrekken
doorzetten
omdraaien
oversteken
tegenhouden

R4

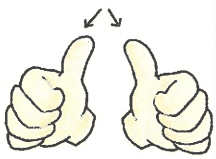
groep 6

meervouden op ~en, ~s en ~'s

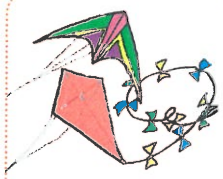
De meeste woorden hebben een meervoud op ~en:
taak – taken, tak – takken, raaf – raven, neus – neuzen, stad – steden, schip – schepen, glas – glazen, weg – wegen, lot – loten, kind – kinderen, ei – eieren.
Op uitlegkaart 06-a staan enkele meervouden van woorden op ~ns, ~rs en ~rf.
Daarvoor gelden geen vaste regels.

Ook veel woorden hebben een meervoud op ~s: *kamer – kamers, meisje – meisjes, familie – families.*
Die woorden kun je niet verkeerd uitspreken.

Woorden op ~a, ~i, ~o, ~u en ~y hebben een meervoud op 's:
oma – oma's, taxi – taxi's, auto – auto's, paraplu – paraplu's, baby – baby's.
Want zonder 's kun je het woord verkeerd uitspreken. Dan rijmt *autos* op *bos*.
Kun je het woord niet verkeerd uitspreken? Dan krijgt het meervoud niet 's maar s: *stempel – stempels, vlieger – vliegers, meisje – meisjes.*

de duimen

de vliegers

de auto's

meervouden op ~en

een vriend	–	twee vrienden
een trein	–	twee treinen
een straat	–	twee straten
een minuut	–	twee minuten
een bal	–	twee ballen
een verschil	–	twee verschillen
een druif	–	twee druiven
een neef	–	twee neven
een neus	–	twee neuzen
een matroos	–	twee matrozen
een slof	–	twee sloffen
een fles	–	twee flessen

meervouden op ~s en ~'s

een kamer	–	twee kamers
een meisje	–	twee meisjes
een dictee	–	twee dictees
een televisie	–	twee televisies
een ruzie	–	twee ruzies
een serie	–	twee series
een kassa	–	twee kassa's
een pagina	–	twee pagina's
een taxi	–	twee taxi's
een foto	–	twee foto's
een salto	–	twee salto's
een paraplu	–	twee paraplu's
een baby	–	twee baby's

R5-a

groep 6

lettergrepen: schrijf wat je hoort

Klankgroepen *hoor* je, lettergrepen *schrijf* je.
Op de kaarten R5-b en R5-c staan regels voor woorden
met een open of een gesloten lettergreep.
Maar die regels heb je niet voor al die woorden nodig.
Bij veel woorden met meer lettergrepen schrijf je gewoon wat je hoort.

Denk steeds: wat hoor je aan het eind van de klankgroep?
Hoor je daar een *medeklinker*?
Dan schrijf je wat je hoort.
de lente, de woorden, anders

Hoor je daar een *tweetekenklinker* of een *stomme e*?
Dan schrijf je ook wat je hoort.
de keuken, de voeten; bescherming, stempelen

de paarden

Wat hoor je aan het eind van de *klankgroep*?

je hoort een **medeklinker**	je hoort een **tweetekenklinker**	je hoort een **stomme e**
de groente	de bedoeling	de gewoonte
de fietsers	het sleuteltje	geduldig
de wandeling	de verhuizing	de beslissing
de kinderen	bevriezen	de berichten
behandelen	verdrietig	de rekening
gevonden	bereiken	stempelen
het winterweer	verkleinen	andere
maandelijks	verdwijnen	de eieren
het onderzoek	de gebouwen	het spelletje
verkeerde	nauwelijks	het vlaggetje

R5-b

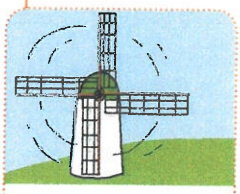
groep 6

woorden met een **open lettergreep**

Klankgroepen *hoor* je, lettergrepen *schrijf* je.
Hoor je aan het eind van een klankgroep
een *lange klinker* (/aa/, /ee/, /oo/ of /uu/)?
Dan schrijf je aan het eind van de lettergreep
één klinker: a, e, o of u.
Je hoort de klankgroepen: /moo/ /len/.

Je schrijft de lettergrepen: | mo | len | = molen.

Een lettergreep op ~a, ~e, ~o of ~u heet een *open lettergreep*.

de molen

Onthoud:
→ Aan het eind van een open lettergreep schrijf je één klinker.
→ Eén klinker aan het eind van een lettergreep klinkt lang.

Wat hoor je aan het eind van de *klankgroep*?

je hoort /aa/	je hoort /ee/	je hoort /oo/	je hoort /uu/
de ra | men	de ste | nen	de mo | len	de mu | ren
de zaterdag	regelen	mogelijk	de buren
de verhalen	vergeten	verboden	de uren
de scharen	helemaal	de boterham	lang duren
de tomaten	verdwenen	de opening	een dure jas
betalen	tegenspreken	de bewoners	de muziek
bewaren	verbeteren	de personen	de ruzie
schakelen	de magneten	beloven	de minuten
de uitdaging	verlegen	vergroten	de figuren
slaperig	de beweging	het vogeltje	uitspugen
de bezwaren	onderstrepen	weggevlogen	besturen
smakelijk	proberen	de kantoren	de avonturen
dadelijk	de bewering	vastgevroren	de tribune

R5-c

groep 6

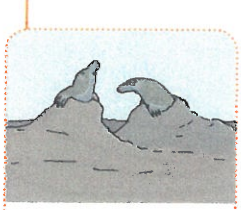
woorden met een **gesloten lettergreep**

Klankgroepen *hoor* je, lettergrepen *schrijf* je.
Hoor je aan het eind van een klankgroep een *korte klinker*?
Dan schrijf je na de korte klinker *twee dezelfde medeklinkers*.

Eén van die medeklinkers staat dan aan het eind van de lettergreep.
Daardoor kan de klinker niet lang klinken.
Je hoort de klankgroepen: /mo/ /len/.

Je schrijft de lettergrepen: mol | len = mollen.

Een lettergreep die eindigt op een medeklinker heet een *gesloten lettergreep*.

de mollen

Onthoud:
→ Een korte klinker staat niet aan het eind van een lettergreep.
→ Na een korte klinker schrijf je twee dezelfde medeklinkers.

Wat hoor je aan het eind van de *klankgroep*?

je hoort /a/	je hoort /e/	je hoort /i/	je hoort /o/	je hoort /u/
de bak | ker	bel | len	de vis | sen	de mol | len	het num | mer
de getallen	uitleggen	de zinnetjes	het sommetje	snuffelen
de rugzakken	aanstellen	verwisselen	de rotsblokken	de spulletjes
het lammetje	de rijlessen	de verschillen	moddering	afdrukken
de ontsnapping	doorzetten	beslissen	wegschoppen	dubbele
het appeltje	de elleboog	het midden	het koffertje	de kudde
de boodschappen	opscheppen	de vriendinnen	verstoppen	mislukken
makkelijk	het stemmetje	misselijk	gewonnen	invullen
opvallend	verwennen	verschrikkelijk	schommelen	huppelen
de boterhammen	lekkere	de vergissing	ontploffen	de schutting
de vlaggetjes	de ontdekking	beklimmen	de komkommer	intussen
de regenjassen	de verrekijker	schitterend	de oplossing	benutten

R6

groep 6

woorden op ~a, ~o, ~u en ~ee

Eindigt een woord op de klank /aa/, /oo/ of /uu/?
Dan schrijf je één klinker: a, o of u.
Eindigt een woord op de klank /ee/?
Dan schrijf je ee.

Aan het eind van een *lettergreep* klinkt één a, o of u lang.
Dat geldt ook voor het eind van een *woord*: *sla*, *pasta*, *zo*, *foto*, *nu*.
Maar één e aan het eind van een woord klinkt *niet* lang:
de, *we*, *meisje*, *liefde*, *aardrijkskunde*.

Maak je een woord op ~ee langer?
Dan blijft de ee staan: *zeeman*, *tweede*, *meegaan*.
De eerste lettergreep van de woorden *zeker* en *zeeman* klinkt hetzelfde.
Maar *zeker* is *niet* gemaakt van het woord *zee*!

de sla

de zee

woorden op ~a

de vla
de pizza
de komma
de agenda
ik ga
ik sta
bijna

woorden op ~o

de kano
de euro
de vlo
het stro
zo
het tempo
de iglo

woorden op ~u

nu
u
de paraplu
het menu

woorden op ~ee

de slee
het vee
mee
twee
de thee
de Noordzee
de heimwee

woorden op ~a langer gemaakt

nadoen
het zebrapad
de pastasaus
de pindakaas

woorden op ~o langer gemaakt

het judopak
de fotograaf
de kilogram
de autoweg

woorden op ~u langer gemaakt

de paraplubak
de menukaart

woorden op ~ee langer gemaakt

de zeehond
meedoen
tweede
de theepot

R7

groep 6

hoofdletters en leestekens

Namen schrijf je met een *hoofdletter*, dus ook namen van dieren, boeken, landen, plaatsen, rivieren en straten.

De namen van dagen, maanden en jaargetijden krijgen geen hoofdletter:
Ik ben geboren op vrijdag 20 januari, dus midden in de winter.

Aan het eind van een zin schrijf je een *leesteken*:
- na een gewone zin: een *punt* = .
- na een vraag: een *vraagteken* = ?
- na een uitroep: een *uitroepteken* = !

Bij een *komma* (,) in de zin kan de lezer even rusten.
Na een *dubbele punt* (:) staat wat iemand zegt of denkt.
Zie je *aanhalingstekens* ('...' of "...")? Dan weet je wat iemand precies zegt:
Renzo vraagt: 'Begint de rivier de Maas in Frankrijk of in Zwitserland?'
Een stukje tussen *haakjes* mag je ook weglaten: *Dit is vegetarisch (zonder vlees).*

hoofdletters

Malika
Emma de Vries
oom Frank
onze hond Boef
Madrid, de hoofdstad van Spanje

leestekens na de zin

Na de maand maart komt april.
Hij woont naast de supermarkt.

Waarom ben je zo boos?
Zullen we haar nog eens bellen?

Ga opzij voor die vrachtauto!
Wat een mooi uitzicht hier!

komma's

vliegen, muggen, wespen en spinnen
Wil je een appel, een peer of een banaan?
Als je het leuk vindt, mag je meedoen.

dubbele punt en aanhalingstekens

Hij zegt: 'Ik heb geen brood bij me.'
Ze vroeg: 'Is iedereen nu klaar?'
Ik riep: 'Wacht even! Ik doe ook mee!'

woorden tussen haakjes

Hij zit in de kantine (de ruimte om te eten).
Hij was vroeger dompteur (dierentemmer).
Er liep een veulen (een jong paard) bij.

R8

groep 6

bijvoeglijke naamwoorden

de korte broek *een duur huis* *de open deuren*
De oranje woorden zijn *bijvoeglijke naamwoorden*.
Een bijvoeglijk naamwoord zegt iets over een zelfstandig naamwoord.
Je kunt dan altijd denken: *hij* (of: *zij*) *is* ... of *ze zijn* ... .
De broek *is* kort. Het huis *is* duur. De deuren *zijn* open.

de korte broek

Veel bijvoeglijke naamwoorden hebben een korte en een lange vorm.
De lange vorm eindigt dan op een (stomme) e: *scherpe messen, een warme dag, vreemde geluiden.*
De korte vorm eindigt niet op een e: *een scherp mes, een warm dekbed, een vreemd antwoord.*

Maak je een bijvoeglijk naamwoord op ~f of ~s langer?
Dan wordt de f vaak een v en de s vaak een z: *lief – lieve; boos – boze.*

Sommige bijvoeglijke naamwoorden eindigen altijd op ~en: *open, verlegen, verkouden, eigen.*

bijvoeglijke naamwoorden op ~e

kort – de korte broek
rood – de rode trui
leuk – de leuke klas
hard – de harde wind
ruw – de ruwe huid
wit – de witte fiets

groot – de grote huizen
snel – de snelle auto's
druk – de drukke wegen
leeg – lege flessen
mooi – mooie dagen
dik – dikke boeken

een lekkere taart
een prachtige film
een zware koffer
een verbaasde blik
een rechte lijn
een duidelijke uitleg

bijvoeglijke naamwoorden op ~f of ~s

lief – een lieve hond
doof – een dove man
dof – de doffe knallen
boos – een boze buurman
wijs – haar wijze raad
los – losse tanden

bijvoeglijke naamwoorden op ~en

het open raam
zijn eigen huis
een bescheiden mens
de oneven getallen
verlegen kinderen

R9

groep 6

woorden met 's

Woorden als *'s morgens*, *'s middags* en *'s avonds* beginnen met 's.
Vroeger werd gezegd: *des* morgens, *des* middags.
Tegenwoordig zeggen we niet meer *des morgens*, maar: *'s morgens*.
De hoge komma (*apostrof*) laat zien dat er iets (de letters *de* van *des*) is weggelaten.
Let op: na de 's komt een *spatie*, een witruimte.

Woorden als *'s winters*, *'s maandags* en *'s woensdags* schrijf je ook met 's en een spatie:
De ijswinkel is 's winters gesloten.
De ijswinkel is 's maandags altijd gesloten, ook in de zomer.

Je kent de 's al van het meervoud van woorden als *auto* en *pizza*: *auto's*, *pizza's*.
Het meervoud van woorden op ~a, ~i, ~o, ~u en ~y schrijf je met 's.
Zonder 's kun je die woorden verkeerd uitspreken. Dan rijmt *autos* op *bos*.
Als je de woorden niet verkeerd kunt uitspreken, is een 's niet nodig: *dictees*, *televisies*.

's winters

de auto's

's vooraan

's morgens
's ochtends
's middags
's avonds
's nachts

's winters

's maandags
's woensdags

meervouden op ~'s

de pizza's
de agenda's
de kassa's
de pagina's
de komma's
de oma's
de opa's
de camera's
de diploma's
de gorilla's

de taxi's
de kiwi's
de tosti's
de bikini's

de auto's
de foto's
de salto's
de solo's
de studio's
de radio's
de piano's
de duo's

de paraplu's
de menu's

de baby's
de hobby's
de pony's

01

groep 6

woorden met **ei** en **ij**

Schrijf je ei of ij? Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Er zijn meer woorden met ij dan woorden met ei.
Dus: ken je een woord met de klank /ij/ niet?
Dan is de kans het grootst dat je dat woord met ij schrijft.

Onthoud:

zei van *zeggen*:	ei	zij van *mensen*:	ij	De jas is van mij.	– mijn jas
wei van *koeien*:	ei	wij van *mensen*:	ij	De jas is van hem.	– zijn jas
mei van *maanden*:	ei	mij van *mensen*:	ij		
hei van *struiken*:	ei	hij van *mensen*:	ij	wij zijn, jullie zijn, zij zijn	

Het stukje ~erij is een vast stukje in *boerderij*, *batterij*, *schilderij*, *bakkerij*.

het ei

het ijs

woorden van de week

eerder geleerd

woorden met **ei**

de kapitein
de keizer
de lakei
de fontein
de pleister
de opleiding

het afscheid
het karwei
het gewei
de pastei
allerlei
beide

het eiland
het einde
het geheim
het weiland
het paleis
reizen

breien
weinig
eigen
allebei
het meisje
de aardbei

woorden met **ij**

de spijker
het (rij)bewijs
de woestijn
de batterij
de wasknijper
de wedstrijd

de dijk
het ijzer
tegelijk
twijfelen
voorbij
altijd

blijven
krijgen
grijs
bijna
het gordijn
de lijst

de lijm
de tijd
(de) prijzen
(de) bij
kwijt
vrij

02

groep 6

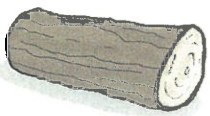
woorden met **ou** en **au**

Schrijf je ou of au? Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Er zijn veel meer woorden met ou dan woorden met au.
Dus: ken je een woord met de klank /ou/ niet?
Dan is de kans het grootst dat je dat woord met ou schrijft.

Onthoud:

kou van *koud*:	ou	ik kauw van *kauwen*:	au
nou van *nu*:	ou	nauw van *kleren*:	au
rouw van *verdriet*:	ou	rauw van *groente*:	au

het hout

de pauw

woorden van de week

woorden met **ou**

de ouders
de touwladder
de bouwvakker
de schouwburg
de trouwdag
vertrouwen

het oerwoud
in de rouw
de juffrouw
de kabouter
het enkelvoud
de inhoud

woorden met **au**

de autoweg
de flauwekul
nauwelijks
miauwen
pauzeren
het restaurant

de astronaut
de kabeljauw
de dinosaurus
de tomatensaus
lichtblauw
grauwe

eerder geleerd

de mouw
de schouder
vasthouden
onthouden
trouwens
het gebouw

eenvoudig
verkouden
de toeschouwers
de mevrouw
sjouwen
vouwen

de kauwgom
snauwen
klauteren
de augurk
het applaus
de wenkbrauw

de rauwkost
de dauwdruppel
benauwd
nauwkeurig
de automaat
augustus

03

groep 6

woorden met f~ en v~

Je kunt niet altijd goed horen of een woord met een f of met een v begint.

Is de tweede letter een *klinker* of een *tweetekenklinker*?
Dan is de kans groot dat het woord met een v begint.
Onthoud de woorden met f~ op de uitlegkaart.
De meeste andere woorden beginnen met v~.

Is de tweede letter een *medeklinker*?
Veel woorden beginnen met fl~ of fr~: *flink, fles; fruit, friet.*
Maar nog meer woorden beginnen met vl~ of vr~: *vlam, vlieg; vrij, vrouw.*

De v is nooit de laatste letter van een woord.
De v wordt dan een f: *een lieve hond – een lief dier, twee duiven – een duif.*

de fiets

vier

woorden van de week

eerder geleerd

woorden met f~

de fabel
de fontein
de fazant
het feit
februari
feliciteren

het formaat
de formule
het formulier
het fornuis
een filter
het fossiel

een figuur
de fotograaf
fantaseren
de fooi
de file
de finale

de fakkel
de fiets
het feest
de film
de folder
de fabriek

woorden met v~

het volk
de vakantie
de vuist
het veulen
de vijand
vuilnis

de vader
de vogel
de vos
de viltstift
de volgorde
het veld

vandaag
vanzelf
veilig
vochtig
volledig
voorbij

het varken
vers fruit
de vork
de verf
vuil
vol

04

groep 6

woorden met s~ en z~

Je kunt niet altijd goed horen of een woord met een s of met een z begint.

Is de tweede letter een *klinker* of een *tweetekenklinker*?
Dan is de kans groot dat het woord met een z begint.
Onthoud de woorden met s~ op de uitlegkaart.
De meeste andere woorden beginnen met z~.

Is de tweede letter een w?
Dan begint het woord met een z: *zwaar, zweet, zwak.*
Is de tweede letter een *andere medeklinker*?
Dan begint het woord met een s: *sjaal, ski, slager, smelten, snoep, stok.*

De z is nooit de laatste letter van een woord.
De z wordt dan een s: *grijze haren – grijs haar, twee huizen – een huis.*

de sok

de zon

woorden met s~

woorden van de week

de seconde
de saxofoon
de salamander
de sauna
de serie
(de) solo

de sinaasappel
de situatie
het seizoen
de soldaat
samenwerken
serieus

eerder geleerd

soepel
simpel
sappig
sommige
de supermarkt
de salade

een servet
de sirene
september
een soort
de salto
de suiker

woorden met z~

de zeehond
de zeepbel
de zetel
de zuurstof
het zakgeld
het zaagsel

zacht
zeker
zelfstandig
zuiver
zielig
zonder

het zand
het zadel
de zebra
het zilver
zuigen
zorgen

de zalm
de zoen
ziek
de zolder
zelf
zoeken

05

groep 6

woorden met **ch**, **cht** en /zj/ = **g**

De klank /g/ schrijf je meestal als g, maar soms moet je ch schrijven.
Onthoud de woorden met ch op de uitlegkaart.

In veel woorden hoor je na de klank /g/ de klank /t/.
Staat vóór /gt/ een *korte klinker*?
Dan schrijf je bijna altijd cht: *vlecht*, *acht*, *gezicht*, *tocht*, *vlucht*, *achter*.

Een woord op ~gt is *altijd* de hij-vorm van een werkwoord op ~gen.
Hoor je aan het eind van een woord de klank /gt/?
Bedenk dan: kan dat de hij-vorm zijn van een werkwoord op ~gen?
Kan dat niet? Dan schrijf je het woord altijd met cht.
Zie ook uitlegkaart W2-a.

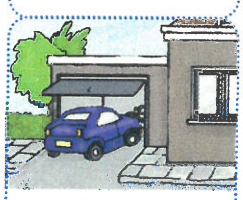
In sommige woorden klinkt de g als /zj/. Die woorden komen uit het Frans.
In woorden als *lekkage*, *massage* en *slijtage* is age een vast stukje.
De g van *massage* klinkt als /zj/. Maar de g van *bijdrage* en *bijlage* niet.

de lach

de vlecht

de garage

woorden met **ch**

toch
zich
de pech
lachen
kuchen
juichen
de kachel
het lichaam
het jochie
de echo
belachelijk
de goochelaar

woorden met **cht**

rechtdoor
de lichtjes
zachtjes
de nachtegaal
vochtig
de ochtend
achterna
het berichtje
het uitzicht
het gevecht
het gerecht
een aanrecht

woorden met /zj/ = g

de garage
de bagage
de rage
de massage
de lekkage
de etalage
de manege
de asperge
het horloge
de giraf
het genie
logeren

06-a

groep 6

struikelblokken 1

Onthoud de zinnetjes bij deze woorden.

ei of ij?	01	zei van *zeggen*: ei wei van *koeien*: ei mei van *maanden*: ei hei van *struiken*: ei	zij van *mensen*: ij wij van *mensen*: ij mij van *mensen*: ij hij van *mensen*: ij
		weide van *koeien*: ei leiden van *de leiding*: ei bereiden van *eten*: ei	wijde van *broekspijpen*: ij lijden van *pijn*: ij berijden van *rijden*: ij
ou of au?	02	kou van *koud*: ou nou van *nu*: ou rouw van *verdriet*: ou	ik kauw van *kauwen*: au nauw van *kleren*: au rauw van *eten*: au
~d of ~t?	R1	hard van *rennen* en *geluid*: ~d nood van *nodig*: ~d	hart van je *lichaam*: ~t noot van *noten*: ~t
s of z?	04	saai van *vervelend*: s	ik zaai van *zaaien*: z

ch of g?	05	hij ligt van *liggen*: g ik lag van *liggen*: g	licht van *donker* en van *zwaar*: ch ik lach van *lachen*: ch
~b of ~p?		krab van *krabben*: ~b	krap van *te klein*: ~p
~i of ~ie? **l of ll?**	07	juli van *maanden*: l, i	jullie van *mensen*: ll, ie
wel of geen w?		De jas is van jou. Die bril is van u.	Het is jouw jas. (*jas* staat vlak achter *jouw*) Het is uw bril. (*bril* staat vlak achter *uw*)
s wordt z **f wordt v**		een laars – twee laarzen een lens – twee lenzen ik bons – wij bonzen ik durf – wij durven	**s blijft s** **f blijft f** een kaars – twee kaarsen een mens – twee mensen ik wens – wij wensen ik surf – wij surfen

Deze woorden worden vaak verkeerd gespeld:

de verrassing (twee r's, twee s'en)
stiekem (eindigt op ~em)
hartstikke (met een t)
hopelijk (zonder n)
interview (zonder u)

de grootte van het terrein (groot + te)
de breedte van het terrein (breed + te)
het grootst (groot + st)
het koudst (koud + st)
het hardst (hard + st)

07

groep 6

woorden met **ie** en **i**

Hoor je */ie/ binnen* een lettergreep?
Dan schrijf je de tweetekenklinker ie: *ziek, verdriet, brief, lief, manier, fietsen*.

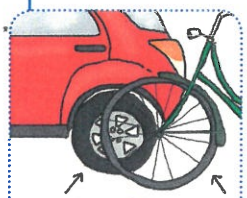
Maak je een woord met ie langer? Dan blijft de ie staan:
ziek – zieke, verdriet – verdrietig, brief – brieven, lief – liever.

Aan het *eind* van een lettergreep schrijf je /ie/ soms als ie, soms als i.

Schrijf je /ie/ als i? De meeste van die woorden komen uit andere talen.
Dat geldt ook voor *januari, februari, juni* en *juli*.

Hoor je aan het eind van een woord twee /ie/-klanken?
Meestal schrijf je dan de eerste /ie/ als i en de eindklank /ie/ als ie: *televisie*.

In woorden als viool en kampioen hoor je na de klank /ie/ de klank /j/.
Maar in die woorden schrijf je geen j!

de wielen

de gitaar

woorden van de week

eerder geleerd

woorden met /ie/ = ie

verbieden
vliegeren
verdienen
de papieren
de verdieping
de manieren

de familie
de televisie
de studie
de kanarie
de kopie
de melodie

iemand
niemand
iedereen
stiekem
gierig
de gieter

de ruzie
de koffie
de olie
de fantasie
de serie
jullie

woorden met /ie/ = i

de limonade
het klimaat
de piramide
de olifant
het diploma
de visite

de kritiek
het pistool
de lawine
de kampioen
de viool
het riool

de gitaar
een liter
een kilo
de piloot
een figuur
de minuut

de rivier
het idee
de iglo
prima
juli
de titel

08-a

groep 6

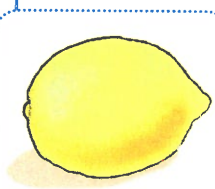
woorden met /s/ = c

Hoor je in een woord de klank /s/? Dan schrijf je meestal s.
In sommige woorden schrijf je de klank /s/ als c.
Onthoud de woorden met c op de uitlegkaart.

Woorden met een c komen altijd uit een andere taal.
Eerst waren dat nieuwe woorden in het Nederlands.
Nu zijn dat gewone woorden geworden.

De letter c klinkt soms als /s/, soms als /k/.
Staat na de c een e, een i of een ij?
Dan klinkt de c als /s/: *cent*, *citroen*, *cijfer*.

In veel woorden staat de c vooraan.
Maar een c kan ook in het midden van een woord staan: *precies*, *december*.

de citroen

woorden met /s/ = c

het cement
(de) centrale
het citroensap
de oceaan
de lucifer
het succes

de eurocent
het concert
een pincet
de provincie
gefeliciteerd!
het procent

het cijfer
de cel
het centrum
een centimeter
het circus

de cirkel
december
precies
het recept
de narcis

08-b

groep 6

woorden met /k/ = c en /kt/ = /ct/

Hoor je in een woord de klank /k/? Dan schrijf je meestal k.
In sommige woorden schrijf je de klank /k/ als c.
Onthoud de woorden met c van de uitlegkaart.

Woorden met een c komen altijd uit een andere taal.
Eerst waren dat nieuwe woorden in het Nederlands. Nu zijn dat gewone woorden geworden.

De letter c klinkt soms als /s/, soms als /k/.
Staat na de c een a, een o, een u, een l of een r?
Dan klinkt de c als /k/: *camera*, *computer*, *cursus*, *club*, *creatief*.

In veel woorden staat de c vooraan.
Maar een c kan ook in het midden van een woord staan: *seconde*, *reclame*.

Veel woorden uit andere talen met de klanken /kt/ schrijf je met ct:
contact, *product*, *effect*, *perfect*.
Maar deze woorden schrijf je met kt: *dokter*, *oktober*, *trakteren*, *elektrisch*, *praktisch*.

de cactus

woorden met /k/ = c

woorden van de week

de cavia
controleren
de camping
de caravan
de clown
carnaval

de acrobaat
de pincode
de disco
de cocon
het risico
plastic

eerder geleerd

de computer
de camera
de club
de code

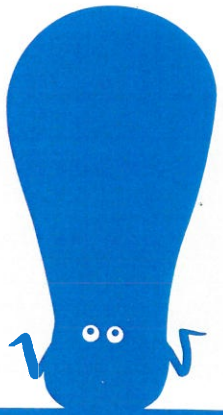
een glas cola
de reclame
de seconde
het circus

woorden met /kt/ = ct

acteren
de acteur
de directeur
de actie
de reactie
actief

direct
het insect
het product
het respect
het viaduct
het contract

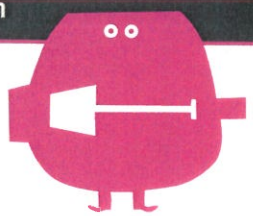
de cactus
het contact
het dictee
perfect

W 1-a

groep 6

werkwoorden: **hele werkwoord** en **persoonsvormen**

Werkwoorden vertellen wat mensen en dieren *doen*.
Maak in je hoofd de zin: *Kun je ... ?*
Kun je *lopen*? Ja, dus *lopen* is een werkwoord.
Kun je *slapen*? Ja, dus *slapen* is een werkwoord.
Kun je *molen*? Nee, dus *molen* is geen werkwoord.

Het *hele werkwoord*: zo staat het werkwoord in het woordenboek.
Het hele werkwoord eindigt bijna altijd op ~en: *lopen*, *pakken*, *veranderen*.

In een zin staat altijd een vorm van het werkwoord: de *persoonsvorm* (PV).
Elk werkwoord heeft drie verschillende persoonsvormen.
Persoonsvorm 1 is de *ik-vorm*.
Persoonsvorm 2 is de *hij-vorm*.
Persoonsvorm 3 is de *wij-vorm*.
De *wij-vorm* is makkelijk. Die schrijf je hetzelfde als het hele werkwoord.

hele werkwoord: lopen
1. ik loop nu
2. hij loopt nu
3. wij lopen nu

hele werkwoord: leren
1. ik leer nu
2. hij leert nu
3. wij leren nu

hele werkwoord: wandelen
1. ik wandel nu
2. hij wandelt nu
3. wij wandelen nu

W 1-b

groep 6

persoonsvormen: de **ik-vorm**

Werkwoorden hebben drie verschillende persoonsvormen.
Persoonsvorm 2 is de *hij-vorm*, persoonsvorm 3 is de *wij-vorm*.

Persoonsvorm 1 is de *ik-vorm*.
Daarbij kun je altijd denken: *ik ... nu*.
ik loop nu *ik speel nu* *ik beweeg nu*

De ik-vorm is het hele werkwoord zonder de letters en.
Het moet wel een goed woord zijn: *lopen – ik loop*, *pakken – ik pak*.

De ik-vorm gebruik je als *ik* in de zin staat:
Ik loop door. Loop ik zo goed?
Maar ook als *jij* of *je* achter de persoonsvorm staat:
Waarom loop je weg?
Als *jij* of *je vóór* de persoonsvorm staat, gebruik je de *hij-vorm*: *jij loopt*.

lopen
1. ik loop nu
2. hij loopt nu
3. wij lopen nu

zingen
1. ik zing nu
2. hij zingt nu
3. wij zingen nu

voelen
1. ik voel nu
2. hij voelt nu
3. wij voelen nu

W 1-c

groep 6

persoonsvormen: de **hij-vorm**

Werkwoorden hebben drie verschillende persoonsvormen.
Persoonsvorm 1 is de *ik-vorm*, persoonsvorm 3 is de *wij-vorm*.

Persoonsvorm 2 is de *hij-vorm*.
Daarbij kun je altijd denken: *hij … nu.*
hij loopt nu *hij speelt nu* *hij denkt nu*

De hij-vorm maak je door achter de ik-vorm een t te zetten: *ik loop – hij loopt*.
Je mag een hij-vorm *niet* langer maken om te horen hoe je hem schrijft.
De hij-vorm = ik-vorm + t: de laatste letter van de hij-vorm is dus *altijd* een t!
ik wandel – hij wandelt *ik voel – hij voelt* *ik leer – hij leert*

De hij-vorm gebruik je niet alleen bij het woord *hij*.
Lars loopt – de man loopt
Ook bij meisjes en vrouwen gebruik je de hij-vorm.
zij loopt – onze juf loopt
Ook als *jij* of *je vóór* de persoonsvorm staat, gebruik je de hij-vorm: *jij loopt*.

lopen
1. ik loop nu
2. hij loopt nu
3. wij lopen nu

wonen
1. ik woon nu
2. hij woont nu
3. wij wonen nu

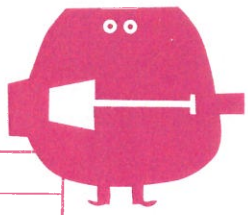
kleuren
1. ik kleur nu
2. hij kleurt nu
3. wij kleuren nu

W 1-d

groep 6

persoonsvormen van **zijn, hebben, kunnen, willen, mogen** en **zullen**

Onthoud de persoonsvormen van deze werkwoorden.
Die worden anders gevormd dan de persoonsvormen van andere werkwoorden.

zijn
ik ben nu
jij bent nu
ben jij nu?
hij is nu
wij zijn nu

hebben
ik heb nu
jij hebt nu
heb jij nu?
hij heeft nu
wij hebben nu

kunnen
ik kan nu
jij kunt nu
kun jij nu?
hij kan nu
wij kunnen nu

willen
ik wil nu
jij wilt nu
wil jij nu?
hij wil nu
wij willen nu

mogen
ik mag nu
jij mag nu
mag jij nu?
hij mag nu
wij mogen nu

zullen
ik zal nu
jij zult nu
zul jij nu?
hij zal nu
wij zullen nu

W 1-e

groep 6

persoonsvormen tegenwoordige tijd: **drie persoonsvormen**

Als je bij een zin *nu* kunt denken, dan staat die zin in de *tegenwoordige tijd* (tt).
De zin vertelt wat er *nu* gebeurt.
In de tegenwoordige tijd zijn er maar *drie* verschillende persoonsvormen.
1. De ik-vorm: dat is het hele werkwoord zonder de letters en: *ik loop*.
2. De hij-vorm: dat is de ik-vorm + t: *hij loopt*.
3. De wij-vorm: die is hetzelfde als het hele werkwoord: *wij lopen*.

Let op bij *jij* of *je*: die persoonsvorm (PV) is altijd de ik-vorm óf de hij-vorm.
jij (of *je*) + PV = hij-vorm: *jij loopt*
PV + *jij* (of *je*) = ik-vorm: *loop jij?*

Als je bij een zin *toen* kunt denken, dan staat die zin in de *verleden tijd* (vt).
De zin vertelt wat er *toen* gebeurde.
In de verleden tijd heeft elk werkwoord nog *twee* persoonsvormen.
lopen: *ik liep toen – wij liepen toen*
De persoonsvormen verleden tijd leer je in groep 7.

lopen
1. ik loop nu
2. hij loopt nu
3. wij lopen nu

worden
1. ik word nu
2. hij wordt nu
3. wij worden nu

- Hans wordt acteur
  (want: *Hans loopt.*)
- Waarom word je boos?
  (want: *Waarom loop je?*)
- Jij wordt kampioen!
  (want: *Jij loopt.*)

W 2-a

groep 6

persoonsvormen van werkwoorden op **~gen** en **~chen**

Eindigt het hele werkwoord op ~gen?
In de persoonsvormen blijft de letter g van het hele werkwoord staan.
De hij-vorm schrijf je gewoon als: ik-vorm + t.
vragen – ik vraag – hij vraagt *liggen – ik lig – hij ligt*
wegen – ik weeg – zij weegt *krijgen – ik krijg – hij krijgt*

Een woord op ~gt is altijd de hij-vorm van een werkwoord op ~gen.
Hoor je aan het eind van een woord de klank /gt/?
Bedenk dan: kan dat de hij-vorm zijn van een werkwoord op ~gen?
Kan dat niet? Dan schrijf je het woord altijd met cht.

Eindigt het hele werkwoord op ~chen?
In de persoonsvormen blijven de letters ch van het hele werkwoord staan.
De hij-vorm schrijf je gewoon als: ik-vorm + t.
lachen – ik lach – hij lacht *juichen – ik juich – zij juicht*
kuchen – ik kuch – hij kucht

zeggen
1. ik zeg nu
2. hij zegt nu
3. wij zeggen nu

vragen
1. ik vraag nu
2. hij vraagt nu
3. wij vragen nu

lachen
1. ik lach nu
2. hij lacht nu
3. wij lachen nu

W 2-b

groep 6

persoonsvormen van werkwoorden op ~ven en ~zen

Eindigt het hele werkwoord op ~ven?
Een woord kan niet op de letter v eindigen. Daarom eindigt de ik-vorm op ~f.
De hij-vorm (ik-vorm + t) eindigt dan op ~ft.

leven – ik leef – hij leeft
proeven – ik proef – de kok proeft
schrijven – ik schrijf – zij schrijft
durven – ik durf – de jongen durft

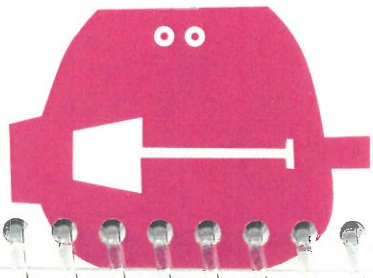
Eindigt het hele werkwoord op ~zen?
Een woord kan niet op de letter z eindigen. Daarom eindigt de ik-vorm op ~s.
De hij-vorm (ik-vorm + t) eindigt dan op ~st.

reizen – ik reis – hij reist
kiezen – ik kies – de juf kiest
lezen – ik lees – zij leest
wijzen – ik wijs – het kind wijst

leven
1. ik leef nu
2. hij leeft nu
3. wij leven nu

durven
1. ik durf nu
2. hij durft nu
3. wij durven nu

reizen
1. ik reis nu
2. hij reist nu
3. wij reizen nu

W 3-a

groep 6

persoonsvormen van werkwoorden op ~ten

Eindigt het hele werkwoord op ~ten?
Dan eindigt de ik-vorm op ~t.
In de hij-vorm komt daar geen extra t achter.
Bij werkwoorden op ~ten is de *ik-vorm* dus hetzelfde als de *hij-vorm*.

eten – ik eet – hij eet
weten – ik weet – zij weet
wachten – ik wacht – de bus wacht
moeten – ik moet – Ali moet
rusten – ik rust – opa rust
bijten – ik bijt – de cavia bijt

Een hij-vorm eindigt altijd op een t. Staat die t ook al in het hele werkwoord?
De hij-vormen hieronder rijmen, maar de hele werkwoorden niet!

hij wacht – wachten
hij print – printen
hij rust – rusten
hij lacht – lachen
hij begint – beginnen
hij kust – kussen

weten
1. ik weet nu
2. hij weet nu
3. wij weten nu

wachten
1. ik wacht nu
2. hij wacht nu
3. wij wachten nu

rusten
1. ik rust nu
2. hij rust nu
3. wij rusten nu

W 3-b

groep 6

persoonsvormen van werkwoorden op ~den

Eindigt het hele werkwoord op ~den?
Dan eindigt de ik-vorm op ~d.
Ook bij deze werkwoorden is de hij-vorm de ik-vorm + t.
De hij-vorm van werkwoorden op ~den eindigt dus op de letters d en t.
De d zit al in het werkwoord. Alleen de t komt erbij.

vinden – ik vind – hij vindt *worden – ik word – hij wordt*
raden – ik raad – hij raadt *schudden – ik schud – hij schudt*

jij (of *je*) + PV = hij-vorm: *jij vindt*
PV + *jij* (of *je*) = ik-vorm: *vind je?*

Twijfel je? Denk dan aan *lopen*: komt er een t bij of niet?
ik loop – dus ook: *ik vind* *jij loopt* – dus ook: *jij vindt*
loop jij? – dus ook: *vind jij?* *hij loopt* – dus ook: *hij vindt*

vinden
1. ik vind nu
2. hij vindt nu
3. wij vinden nu

worden
1. ik word nu
2. hij wordt nu
3. wij worden nu

- Hans wordt acteur
  (want: *Hans loopt.*)
- Waarom word je boos?
  (want: *Waarom loop je?*)
- Jij wordt kampioen!
  (want: *Jij loopt.*)

W 3-c

groep 6

persoonsvormen van werkwoorden met een ik-vorm op ~a, ~ij of ~ou

Bij sommige werkwoorden eindigt het hele werkwoord op ~aan:
gaan, slaan, staan, verstaan.
Let op de persoonsvormen van die werkwoorden.
1. *ik ga* 2. *hij gaat* 3. *wij gaan*
Bij deze werkwoorden is de hij-vorm dus *niet*: ik-vorm + t.

Bij de werkwoorden *rijden, snijden, glijden, houden* en *onthouden*
zeg je in de ik-vorm niet altijd de klank /t/.
Je zegt vaak: /ik rij/, /ik snij/, /ik glij/, /ik hou/, /ik onthou/.
In de ik-vorm mag je de d weglaten: *ik rij* en *ik rijd* zijn allebei goed.
ik snij of *ik snijd* *ik glij* of *ik glijd*
ik hou of *ik houd* *ik onthou* of *ik onthoud*

In de hij-vorm moet je de d van het hele werkwoord wel schrijven.
hij rijdt, hij snijdt, hij glijdt, hij houdt, hij onthoudt

staan
1. ik sta nu
2. hij staat nu
3. wij staan nu

rijden
1. ik rij(d) nu
2. hij rijdt nu
3. wij rijden nu

houden
1. ik hou(d) nu
2. hij houdt nu
3. wij houden nu

Spelling groep 6

Blok1

O1
R5a, b, c
Herhalen groep 4&5

Blok 2

W1a,b,c
O2
O7
R4
K3

Blok 3

R1
R2
R3
O8b
K10a
W1a,b,c

Blok 4

W1
W2
W3
K5
O5
O8a

Blok 5

K10b
O1
O5
O6b
R4
R7
W2
W3a

Blok 6

W1d
W2
W3
O3
O4
R3

Blok 7

W1d
W2
W3
O2
O7
O8a,b
K6
K10c

Blok 8

W1e
R5
R8
K,O,R herhalen groep 6